

Vriend: gezocht – verloren – gevonden
Eef Rombaut & Emma Thyssen
(door Bert Wastijn)

OVER DE MAKERS

Eef Rombaut (auteur) werd op 7 maart 1975 geboren en woont in Sint-Niklaas met haar twee kinderen Ella en Olivia. Ze werkt als pedagogisch begeleider en is bezieler van Sweetie Darling, een designer store voor kinderen. Eef Rombaut houdt van boeken lezen, naar platen luisteren, in het gras liggen, in de zee springen, vegetarisch eten, vrolijk lachen, genieten van mode en design (oud & nieuw). Bezoek zeker ook de website van Eef op www.eefrombaut.be.

Emma Thyssen (illustrator) is zelfstandig illustrator en freelance ontwerper van huisstijlen, affiches, boeken en publicaties voor de culturele en jeugdsector. Ze werkt als illustratrice voor Canvas, Sanoma en Studio Brussel en geeft vorm aan tal van boeken. We kennen Emma ook van haar samenwerking met Het Geluidshuis met de reeks 'Kabouter Korsakov': kijk-, luister- en voorleesverhalen voor kinderen vanaf 4 jaar. In 2017 verscheen haar eerste prentenboek waarvan ze het boek ook van woorden voorzag: *Billie zoekt zijn lievelingsdingen*. Naast haar grafisch werk, houdt Emma van gevonden konijnen, kerriesaus, oude minifietsen en koersfietsen, lijntjespapier en zoveel meer! En ook Emma heeft een website! Die vind je op cargocollective.com.

Trouwens, de boeken van Eef en Emma zijn reeds meermaals geselecteerd voor boekenprijzen en zo kreeg hun eerste kinderboek *Hart gezocht, verloren, gevonden* in 2012 de prijs voor 'best vormgegeven boek' in de categorie 'beste kinderboek'. Hun tweede prentenboek *Schaap zoekt schoen* ontving de 2de prijs van de Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen bij groep 1 (KJV 2014-2015). Deze constructieve samenwerking leidde trouwens niet alleen tot boeken en prijzen, ze ontwikkelden ook samen kinderklédij onder de naam *Rainbow City Warriors*. (naar: Lannoo)

1. VOOR HET LEZEN

Kort samengevat

Dino gaat op zoek naar een vriend. Hij doet zijn best om de andere te imiteren en er zo bij te horen. Tot hij uiteindelijk een vriend vindt hij in Kikker. Ze worden beste maatjes. Tot Dino de meisjes ontmoet en de kans krijgt om 'populair' te worden. De drang naar vriendschap en erkenning is groot en hij staat voor een moeilijke keuze. Dino botst tegen de grenzen van vriendschap aan en de spanning tussen erbij horen en pesten of jezelf blijven, is moeilijk. Wanneer Dino het moeilijk krijgt, ontdekt hij wie zijn echte vrienden zijn. Kikker kan de pesterijen vergeven en zo overwint ware vriendschap alles. Dino vindt hierin de kracht om aan de schoonheid en woorden van Bambi te weerstaan.

Filosofierend tekenen over de thema's uit het boek

Tips bij een kringgesprek: Maak tijd om eerst duidelijke afspraken te maken. Zo bepaal je bv. wanneer iemand aan het woord is (praatstok, vingers omhoog, tong uitsteken ...) en hoe je het gesprek afrondt. Vraag aan de kinderen vooraf wat zij zouden doen als iemand zich niet aan de afspraken houdt. Zo bepalen ze zelf de 'consequentie'. Bij een vaste groep kan het goed zijn om die afspraken aan het begin te maken en vast te leggen voor het hele parcours. Bij elk gesprek kan je hier dan naar verwijzen.

Het boek bevat verschillende thema's: eenzaamheid, vriendschap, pesten, groepsdruk... Afhankelijk van de kinderen, kan een gesprek over een van de thema's gaan. Voor deze oefening combineren we praten met tekenen (of willekeurige prenten van het boek). Het fijne rond filosoferen is dat er geen juist of fout antwoord is. Probeer een omgeving te creëren waar vrijuit praten met respect voor elkaar en elkaars

mening centraal staat. Werk met de gemaakte afspraken en bewaak dat kinderen elkaar laten uitspreken.

Materiaal

- (Kleur)potloden of wasco
- (Klad)papier
- Eventueel tijdschriften
- Eventueel scharen
- Eventueel lijmstiften

Voor de intro kun je kiezen om rond alle thema's te werken of er een thema uit te kiezen. Gezien de leeftijd, wordt hieronder de suggestie gemaakt om te beperken tot het eerste deel van de 3: vriend gezocht. Om dan te werken rond eenzaamheid en vriendschap. Lees onderstaande stappen als 'twee rondes' waarbij per thema een nieuwe ronde ingaat. Elke ronde kan op eenzelfde manier verlopen. Natuurlijk kunnen er zelf rondes

Opdracht (ronde)

- Stap 1 Leg al het materiaal in het midden van de kring (of op tafel) en laat de kinderen een kleurpotlood en een blad papier te nemen.
- Stap 2 Vraag de kinderen om hun ogen dicht te doen of even met hun hoofd in hun armen te liggen (op tafel).
- Stap 3 Geef hen een woord of korte omschrijving. (Zie hieronder.) Laat hen even nadenken over dat woord en laat ze in hun hoofd een foto nemen van waar ze aan denken.
- Stap 4 Laat de kinderen 'wakker worden' en geef hen enkele minuten (bv. 2) om 'hun foto' te tekenen.
Tip: afhankelijk van de tijd, kun je meer tijd geven en hen meer materiaal geven.
Tip: Hoewel de oefening zeer abstract klinkt en zal zijn, probeer niet meteen in te grijpen bij de kinderen, door suggesties te geven. Verzin vooraf eventueel synoniemen of vertalingen.
- Stap 5 Laat de kinderen (na 2 minuten) stoppen en hun tekening duidelijk voor zich leggen. Vraag de kinderen de anderen vertellen wat er op hun tekening staat.
- Stap 6 Stel eventuele richtvragen die bij het thema passen, en leg hiermee de link naar hun tekeningen.
Tip: Probeer richtinggevende woorden te vermijden die mee sturen.

Onderwerp: eenzaam zijn

- Wat betekent dat eigenlijk, eenzaam zijn? Hoe heb je dat getekend?
- Wie voelt zich ook soms eenzaam? Wie voelt zich nooit eenzaam?
- Hoe komt het dat iemand zich eenzaam voelt?
- Hoe weet je wanneer je je eenzaam voelt?

Onderwerp: vriendschap

- Wanneer is iemand eigenlijk een vriend of vriendin? Hoe heb je dat getekend?
- Wat zouden de kinderen doen als ze iemands vriend of vriendin zouden zijn?
- Wanneer is het makkelijk en wanneer is het moeilijk om een vriendje te zijn?
- Wanneer is een verzonnen vriendje een echt vriendje?

Kennismaken met het boek

Geef het boek eens door. Laat de kinderen er naar kijken.

- Naar de kaft: Wat zien ze? (*veel wit, blauw en roze; VRIEND; kikkers, flamingo's, bijen...*)
- Naar de prenten: Welke kleuren vallen op?
- Naar de tekst. Staan er veel zinnen? Zien de zinnen er lang uit?

In dit verhaal ontmoeten we Dino. Hij is eenzaam, want alle dino's zijn verdwenen... Wat nu?

2. TIJDENS HET LEZEN

Tips en opvallende elementen

- Voor de volwassen lezer, ontdek je vele verborgen knipogen. Dino's platenkast bevat Nirvana, de zeeleeuwen luisteren naar 'this is the sound of sea'. Ook het kledingmerk van Emma en Eef komt terug. En ga (zoek?) zo maar verder.
- Het boek zet heel wat bewegingen en geluiden in de verf. Het kan leuk zijn om die met de kinderen te doen. Je vindt ze altijd tussen sterretjes bovenaan de pagina. Bijvoorbeeld op p. 21-22: "OW" en "WO", op p. 29: "Wiiii", p. 30: "Flapper" ... Dit kun je het hele boek lang doen.
- "Al my friends are dead," lees je op de poster van Dino. Alle dino's zijn uitgestorven, behalve dino. Tot kikker er is, natuurlijk!
- "Maar je merkte me nooit op!" zegt Kikker op p. 20. Wanneer merkte jij de groene kikker voor het eerst op? Ja, op pagina 3? Vind je hem ook op de andere pagina's?
- Op pagina 10 zie je trouwens de zeeleeuwen met verschillende hoofdtelefoons: sommige op en anderen in de oren. Welke hebben de kinderen thuis? Wat gebruiken ze het liefste?
- Zie je op p. 47 hoe de armen van de bijen op dezelfde manier gekruist zijn als de armen van dino?

3. NA HET LEZEN

Tip: probeer eens enkele richtvragen over het verhaal te stellen tijdens de meer creatieve activiteit. Bespreek aan de hand van wat de kinderen maken, hoe ze het verhaal hebben beleefd.

Kringgesprek over het verhaal (beschouwen)

Richtvragen over het verhaal

Er zit heel wat in dit boek. Vooraf hadden we het al over eenzaamheid en vriendschap. Je kunt altijd verwijzen naar dat gesprek.

Tip: Kies of je het boek als geheel of als 3 delen te beschouwd. Afhankelijk van hoe je het dan leest of brengt, zijn hieronder algemene en specifieke vragen gesteld. Bij de benadering als geheel, let op dat je bij de delen geen vragen stelt die al algemeen beantwoord werden.

ALGEMEEN

- Over wie gaat dit verhaal? (Dino, Kikker, Bambi, de bijen (en eventueel de andere nevenfiguren))
- Wat gebeurt er allemaal in het verhaal? (zie hieronder)
 - Wat gebeurt er eerst? (Dino zoekt een vriend en vindt kikker.)
 - En wat gebeurt er dan? (Dan ontmoet hij de meisjes Bambi en de bijen. Hij wil indruk op hen maken en vergeet zijn vriend.)
 - En dan? (Dan begint hij ook zijn vriend te plagen en pesten, door dingen te doen die niet leuk zijn, zoals hem aan de muur kleven en opblazen.)
- Hoe weten we dat Dino en kikker echte vrienden zijn? (Ze doen dingen samen, en ook al maakten ze ruzie, Kikker helpt Dino op het einde.)
- Hoe loopt het verhaal af? (Nadat Dino Bambi hielp om kikker te pesten, is hij te bang om naar beneden te komen. Nu lachen Bambi en haar vriendinnen Dino uit. Kikker blijft wel om Dino te helpen en hij maakt een parachute. Nu durft Dino wel naar beneden te springen. Hij wil ook niet meer met Bambi praten. Dino en kikker zijn terug vrienden.)
- Wie heeft al zoiets meegemaakt? (diverse antwoorden)

VRIEND: GEZOCHT (Tip: toon het voorblad met 'vriend gezocht')

- Wie is op zoek naar een vriend? (Dino)
- Wie ontmoet hij allemaal? Hoe wil Dino vrienden maken? (Hij gaat grote groepen bekijken: de konijnen, flamingo's, nijlpaarden, zeeleeuwen en bijen en hij kopieert hun schoenen, kleren, hoofdtelefoon ...)
- Wanneer vindt hij een vriend? (Dino vindt zelf geen vriend, Kikker vindt hem. Hij is er al sinds het

begin!)

- Wanneer 'vonden' de kinderen zelf een vriend(in)? Hoe hebben ze dat gedaan? (diverse antwoorden)
- Wanneer hebben de kinderen al eens iets aangetrokken of gekocht omdat ze iemand kenden die dat al had? Bijvoorbeeld een boekentas, of T-shirt of ... ? (diverse antwoorden)

VRIEND: VERLOREN (*Tip: toon het voorblad met 'vriend gezocht'*)

- Wie ontmoet Dino in dit verhaal? (Bambi en haar vriendinnen.)
- Wat doet Dino allemaal voor Bambi? (Ze heeft hem nodig om hen met de fiets te voeren naar het winkelcentrum (want hij is heel sterk) en bij haar fiets te blijven.)
- Wat kreeg Dino voor zijn hulp? (een stoere zonnebril)
- Wat gebeurt er met kikker? (Dino vergeet Kikker en ze maken ruzie op het einde. Kikker vindt Dino niet meer leuk op die manier.)
- Ook bij ons gebeurt het wel eens dat we vriend(inn)en vergeten of anderen belangrijker vinden. Wie van de kinderen heeft dat al eens meegemaakt? Of dat vrienden elkaar 'vergeten'?

VRIEND: GEVONDEN (*Tip: toon het voorblad met 'vriend gevonden'*)

- Wie doet mee in dit verhaal? (Dino, Kikker, Bambi en haar vriendinnen.)
- Wat doet Dino allemaal met kikker? (Hij laat de banden van z'n fiets leeglopen, hij kleeft hem hoog aan de muur, hij blaast hem op. Hij pest Kikker.)
- Wat is pesten? (Dingen doen die de ander niet leuk vindt. Iemand pijn doen ...)
- Wie heeft al eens zien pesten? Wat hebben ze dan gedaan?
- Waarom doet Dino dat? (Omdat Bambi hem dat vraagt. Misschien is hij verliefd? Zijn ogen schoten namelijk hartjes)
- Waarom heeft Dino hulp nodig? (Hij staat heel hoog op een wankel constructie en heeft schrik om naar beneden te komen.)
- Wat doet kikker? (Kikker vergeeft Dino op het einde en helpt hem door een parachute te maken. Het lukt ook echt!)

Richtvragen over de illustraties

Bekijk samen met de groep de kaft en de tekeningen in het boek. Wat vinden ze van de tekening(en) (probeer de woorden mooi of lelijk te vermijden)? Laat de kinderen nadenken wat ze van de tekening of delen van de prenten vinden. Het helpt om hen te laten omschrijven wat ze zien. Vraag welke dingen ze grappig vonden, waar ze minder blij van worden of wat ze zelf uit de tekening zouden knippen.

Vragen die je bij de prenten kunt stellen:

- Wat valt de kinderen op aan de tekeningen? (*Veel kleur: Dino is geel, Bambi is roze. Kikker is groen met een regenboogbroek. Dikke zwarte lijnen. Ook veel dingen die zwart-wit zijn.*)
- Aan welke woorden denken de kinderen als ze naar de tekeningen kijken? (*Kleur, vreemd, groot, veel, druk ...*)
- Welke prent spreekt het meest tot de kinderen? Laat de kinderen een prent uit het boek kiezen en laat hen vertellen waarom ze voor deze prent kiezen.

Geef de kinderen enkele stellingen over de prenten zelf. Laat ze 'akkoord of niet akkoord' kiezen. Vraag de kinderen om hun antwoord uit te leggen. Het gaat niet om 'juist of fout', maar wel over het gesprek nadien.

- De tekenaar gebruikt veel kleuren. (*De auteur gebruikt veel (felle) kleuren.*)
- De tekeningen hebben veel details. (*De tekeningen zijn heel 'abstract', met vooral de contouren (de lijnen) rondom.*)
- Ik herkende direct alle dieren op de tekeningen. (*Door de weinige details, kan het zijn dat je niet meteen alles herkent. Ik vond het bijvoorbeeld een bijzondere dino. Ik had 'm niet meteen herkend!*)
- De tekeningen passen in een stripverhaal. (*Afhankelijk welk soort stripverhaal, kan dit natuurlijk altijd!*)

Laat de kinderen de prenten uit het boek ook eens vergelijken met prenten uit een ander boek (uit de KJV-selectie of een ander prentenboek). Wat zijn gelijkenissen of verschillen tussen de tekeningen?

Emma Thyssen tekent eenvoudig en met grote kleurvlakken. Ole Könnecke (De nieuwe avonturen van Lester en Bob) doet dat ook.

- Wat zijn de verschillen en gelijkenissen tussen deze twee stijlen? (*Emma gebruikt felle kleuren en dikke zwarte lijnen. Het lijkt ook met de computer gemaakt. Ole gebruikt minder felle kleuren met dunne zwarte lijnen. Beide hebben niet zoveel details.*)
- Wat vinden de kinderen? Leg de twee boeken eventueel naast elkaar. Wat heeft hun voorkeur? Waarom?

Vriendschapsbandjes maken

Kinderen en jongeren (en volwassenen) uiten graag hun vriendschap en affectie via geschenken en/of sieraden. Zo zijn er de beroemde vriendschapsbandjes. Je vindt er tal van ideeën over op het internet. Maar afhankelijk van de groep of het aantal aanwezige kinderen in de groep, zijn er verschillende opties mogelijk.

Eenvoudige vriendschapsbandjes in papier

Materiaal

- Papier
- Potloden, stiften, wasco ...
- Eventueel tijdschriften
- Plakband of een nietjesmachine (met nietjes)

Opdracht

- Stap 1 Knip vooraf het papier in stroken. Zorg dat de stroken lang genoeg zijn om rond de pols van de kinderen te passen. Kies zelf hoe dik je de stroken maakt.
- Stap 2 Laat de kinderen een strook (of meerdere stroken) nemen en materiaal (tijdschriften, potloden ...) verzamelen. Daag de kinderen uit door aan te geven dat ze al het materiaal minimaal 1 keer moeten gebruiken. Zo stimuleer je variëteit in materiaal en uitzicht.
Bv. Je moet op het bandje zowel potlood, wasco, stift en stukjes tijdschrift/foto's zien.
- Stap 3 Laat de kinderen een bandje versieren voor een vriend(in). Vraag hen ook om iets lief/positief op het bandje te schrijven/tekenen als boodschap.
- Stap 4 Laat de kinderen elkaar het bandje geven en aantrekken. Help eventueel met de plakband of nietjesmachine.

Tip: Zorg dat elk kind een bandje ontvangt. Je kunt dit opvangen door:

- *Alle kinderen voor alle anderen een bandje te laten maken*
- *Namen te trekken voor wie de kinderen een bandje maken.*
- *... (eigen ideetjes)*

Vriendschapsbandjes met touw

Je kunt van makkelijk tot zeer moeilijk gaan met het maken van vriendschapsbandjes. Gezien de leeftijd van de kinderen, de suggestie om te starten met 'vlecht-bandjes'. Hier gebruik je de vlecht-techniek.

Tip: wil je meer uitdaging, dan staat het web vol van varianten en filmpjes over vriendschapsbandjes!

Materiaal

- Gekleurde touwtjes
- Papier-tape of plakband
- Eventueel parels

Opdracht

- Stap 1 Knip vooraf (of laat de kinderen dat zelf doen) touwtjes. Zorg dat elk kind er 3 (of een veelvoud) heeft.

- Stap 2 Knoop de kleuren samen in het eindpunt. Kijk of de touwtjes goed vast zitten. (Dit kun je eventueel ook vooraf doen). Zorg dat je boven de knoop voldoende plaats hebt het touw aan de vloer of tafel te bevestigen.
- Stap 3 Laat de kinderen hun touwtjes (onder begeleiding) aan een tafel of op de vloer kleven.
- Stap 4 Demonstreer via video of in het groot (met lakens of grote touwen, bijvoorbeeld), hoe ze kunnen vlechten.
- Tip: wanneer vlechten niet lukt, laat hen knoopjes leggen in de touwen.*
- Stap 5 Wanneer ze klaar zijn (lang genoeg om rond een pols te doen, kan je de kinderen elkaar een bandje laten geven en aantrekken. Help eventueel met knopen.

Tip: Move tegen pesten (2018)

Elk jaar werkt Ketnet (VRT) ook een campagne uit die luistert naar de naam *Move tegen pesten*. Je vindt telkens de juiste info [op hun website](#). In 2018 is dit *Stip na Stip*. Je vindt het muziekje hier op [YouTube](#). Sommige kinderen zullen het concept van dit jaar vanuit de school al kennen: de 4 stippen op de hand. Je kunt hen die stippen (opnieuw) meegeven op hun hand. Zo nemen zo ook een beetje 'actie tegen pesten' mee naar huis.

ANDERE LEESTIPS

- Het hondje dat Nino niet had / Edward van de Vendel, Anton Van Hertbruggen (tekeningen) (De Eenhoorn, 2013)
- Tijs en de eenhoorn / Imme Dros, Harrie Geelen (tekeningen) (Querido, 2015)
- Franky / Leo Timmers (Querido, 2014)
- Rood, of Waarom pesten niet grappig is / Jan De Kinder (De Eenhoorn, 2013)
- Een vriendje voor altijd / Eoin Colfer, Oliver Jeffers (De Fontein, 2016)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.